

A TANTÁRGY ADATLAPJA
A fordítás elmélete és gyakorlata
Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvészeti és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (monoszak)
1.7. Képzési forma	Nappali tagozat

2. A tantárgy adatai

2.1. tantárgy neve		A fordítás elmélete és gyakorlata				A tantárgy kódja	LLM4027	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Benő Attila, egyetemi tanár					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Domokos Boglárka-Orsolya, doktorandusz					
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	K	2.7. Tantárgy típusa	Tartalma szerint A tantárgy jellege (kötelező/választható/fakultatív)	DS V

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					25
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					7
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					1
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					56
3.8. A félév összórászám					98
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	Idegen nyelv, román nyelv haladó szintű ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
---	------------------------------

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
--	------------------------------

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tanterv szerint)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CP1	Interkulturális kompetenciáról tesz bizonytságot
CP4	Több nyelvet beszél
CP7	Etikus módon végzi a fordításokat
CP8	Különböző típusú szövegeket fordít
CP15	Megőrzi az eredeti szöveg tartalmát
Általános kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CT3	Tájékozódik a forrásmunkákban
CT6	Szövegalkotói szoftvereket használ
CT8	Önreflexióról tesz bizonytságot

6.2. A tanulmányi program sajátos tanulási eredményei (a tantervből átvéve)²

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Codul competenței	Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)

1 A képzési program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy általános kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében a teljes megfogalmazást kell átvenni – a kompetencia kódjával együtt –, pontosan abban a formában, ahogyan az a tantervben szerepel, módosítás nélkül. Ha a két kategória közül egyikből sem kerül átvételre kompetencia, akkor a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

2 Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

CP2, CP3, CP11, CP12, CP15, CP21, C24, CP25, CT1, CT2, CT3, CT5, CT6, CT8	1. A hallgató ismeri, érti, kifejti, összegzi és szintetizálja a nyelvészeti, irodalomtudományi, kultúratudományi és fordítástudományi ismereteket.	1. A hallgató kapcsolatokat teremt és tudástranszfert valósít meg a különböző tanulmányozott diszciplínák között annak érdekében, hogy a nyelv- és irodalomtudományi tanulmányokról integrált kognitív modellt / globális szemléletmódot alakítson ki.
CP3, CP12, CP21, CP24, CT3, CT5, CT6	2. A hallgató szinkron és diakron megközelítésben ismerteti a tanult nyelv (magyar) főbb nyelvi jelenségeit és grammatikai szerkezeteit, valamint szövegeket elemez a tanult nyelven (magyarul).	2. A hallgató/diplomás alkalmazza a nyelvi normákat mind az anyanyelvében, mind a tanult idegen nyelvben
CP3, CP12, CP18, CP24, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	3. A hallgató felismeri, érti és megmagyarázza a szakterület kulcsfontosságú fogalmait, elképzeléseit és szókincsét; érti és készségszinten használja az akadémiai nyelvezetet, valamint a tudományos írásmód és retorika normáit.	3. A diák kritikus gondolkodásmódot és speciális tudományos nyelvezetet sajátít el, mind szóban, mind írásban.
CP5, CP6, CP7, CP10, CP12, CP13, CP14, CP17, CP19, CP20, CP21, CP22, CP24, CT1, CT3, CT4, CT5, CT6	4. A hallgató/diplomás érti a fordításelméleti összefüggéseket, magabiztosan alkalmazza a fordítási módszertanokat és a bevált gyakorlatokat.	4. A hallgató azonosítja a fordítandó szöveg specifikus problémáit, jelentésárnyalatait és kulturális előfeltevéseit, majd kiválasztja a megfelelő fordítási stratégiát.
CP1, CP2, CP3, CP21, CT8	5. A hallgató/diplomás jártas a digitális források és az információs technológiák alkalmazásában, és követi a felelős használatra vonatkozó etikai irányelveket.	5. A hallgató/diplomás etikusan és biztonságosan keresi ki, éri el és értékeli a digitális információk minőségét, valamint megfelelően hivatkozik rájuk.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató képes irodalmi és nyelvészeti szakszöveget értelmezni és fordítani.
2. Felismeri és megfelelően fordítja a forrásnyelvi terminusokat.
3. Fordítástechnikai ismereteket sajátít el.
4. Megismeri a kultúraspecifikus szavak fordítási eljárásait.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. Felismeri a szakszöveg jelentésösszefüggéseit.
2. Elemezni tudja a szövegek információszerkezetét.
3. Megfelelően használja a szaknyelvet.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
-------------	----------------------	--------------

1. Fordítás és értelmezés	Értekezés Magyarázat Gyakorlat, együttgondolkodás	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
2. A fordítás egysége: a logéma	Problematizálás Magyarázat Értekezés	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
3. Fordítás és transzferabilitás	Problematizálás Magyarázat Értekezés	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
4. Fordítás és adaptáció	Értekezés Magyarázat Gyakorlat, együttgondolkodás	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
5. A fordíthatóság és fordíthatatlanság kérdése	Problematizálás Magyarázat Értekezés	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
6. A nyelvi játékok fordíthatóságáról. Verbális humor és fordítás	Magyarázat Problematizálás Gyakorlati kérdések	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
7. A frazémák megfeleltetése	Értekezés Magyarázat Gyakorlat, együttgondolkodás	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
8. A reáliák fordítása	Értekezés Magyarázat Gyakorlat, együttgondolkodás	8. A reáliák fordítása
9. A filozófiai szövegek fordíthatóságáról	Magyarázat Problematizálás	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
10. A szakrális szövegek fordítása	Értekezés Magyarázat Gyakorlat	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
11. Fordítás és versforma	Előadás Magyarázat Problematizálás	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
12. A fordítás pragmatikai dimenziói	Problematizálás Magyarázat Értekezés	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
13. A gépi fordítás lehetőségei	Problematizálás Magyarázat	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
14. Áttekintés. Következtetések. Összegezés	Magyarázat Gyakorlat, együttgondolkodás	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
Könyvészet Benő Attila 2004. Fordítási elvek a 19. században. In: Egyed Emese (szerk.) <i>Szabadon fordította...</i> Kolozsvár: Scientia Kiadó, 7–35. Benő Attila 2006. Fordítás és pragmatikai adaptáció. In: Egyed Emese (szerk.) <i>Ismeretség: interkulturális kapcsolatok a színház révén.</i> Kolozsvár: Scientia Kiadó. Heltai Pál: Kontrasztív elemzés a mai nyelvtanításban és fordításoktatásban, <i>Modern Nyelvoktatás</i> 2016. 1-2 sz. http://epa.oszk.hu/03100/03139/00030/pdf/EPA03139_modern_nyelvoktatatas_2016_1-2.pdf Klaudy Kinga 1996. <i>A fordítás elmélete és gyakorlata</i> Budapest: Scholastica.		

Zachar Viktor: A szövegátalakítás megoldási típus a sajtófordításban. <i>Modern Nyelvoktatás</i> 2018. 2-3 sz. http://epa.oszk.hu/03100/03139/00036/pdf/EPA03139_modern_nyelvoktatás_2018_02-03.pdf		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. Feladatok megbeszélése	Konkrét fordítási problémák megbeszélése.	
2. Általános szövegek fordítása I.	Egyéni és csoportmunka. Frontális megbeszélése.	
3. Általános szövegek fordítása II.	Egyéni fordítási feladat. Frontális elemzés.	
4. Általános szövegek fordítása III.	Egyéni és csoportmunka. Frontális megbeszélése.	
5. Fordítások megbeszélése, értékelése	Egyéni fordítási feladat. Frontális elemzés.	
6. Szépirodalmi szövegek fordítása I.	Egyéni és csoportmunka. Frontális megbeszélése.	
7. Szépirodalmi szövegek fordítása II.	Konkrét fordításváltozatok összehasonlító vizsgálata. Frontális munka.	
8. Fordítások megbeszélése, értékelése	Egyéni és csoportmunka. Frontális megbeszélése.	
9. Szakszövegek fordítása I.	Konkrét fordításváltozatok összehasonlító vizsgálata. Frontális munka.	
10. Szakszövegek fordítása II.	Egyéni és csoportmunka. Frontális megbeszélése.	
11. Esszé fordítása	Konkrét fordításváltozatok összehasonlító vizsgálata. Frontális munka.	
12. Esszé fordítása	Egyéni és csoportmunka. Frontális megbeszélése.	
13. Frazémák és kollokációk fordítása	Csoportmunka. Megoldások értelmezése	
14. Fordítások értékelése. Tanulságok.	Frontális beszélgetés.	
Könyvészet Klaudy Kinga 1996. <i>A fordítás elmélete és gyakorlata</i> Budapest: Scholastica.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok	9.2 Értékelési módszerek	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	1. Megfelelő szaktudás.	1. Szóbeli vizsga	50%
	2. Terminusok szakszerű használata		

	3. Szakirodalmi ismeret 4. Az ismeretek megfelelő alkalmazása		
9.5 Szeminárium / Labor	A kijelölt fordítás feladatok elvégzésének minősége, félévi szemináriumi tevékenység.	2. Félévi dolgozat és szemináriumi tevékenység	50%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A szemináriumokon és az előadásokon való rendszeres jelenlét (szemináriumon minimum 80%-os jelenlét, előadáson minimum 50%-os jelenlét). A zárthelyi dolgozat megírás a szorgalmi időszakban, a félévi fordítások benyújtása. Hogyha a szóbeli jegy nem éri el az ötöst, nem adódik össze a szemináriumi jeggyel, és a hallgatónak újra részt kell vennie a szóbeli vizsgán.			

10. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)³

	A fenntartható fejlődés általános ikonja

Kitöltés időpontja:
2026.03.20.

Előadás felelőse:

Beno Attila

Szeminárium felelőse:

Domokos

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató:

3 Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

BENO ATTILA
2026.04.23 15:14
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása